

KOČKY LÉČÍ

Karel
Pavlica

edika.

Kočky léčí

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.edika.cz
www.albatrosmedia.cz

eдика.

Karel Pavlica

Kočky léčí – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

KOČKY LÉČÍ

Karel Pavlica

edika.

Chcete, aby příběh této skvělé knihy pokračoval i potom, co ji dočtete? Tak ji pusťte dál do světa! Vše potřebné se dozvíte na **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

© Karel Pavlica, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-266-2147-8

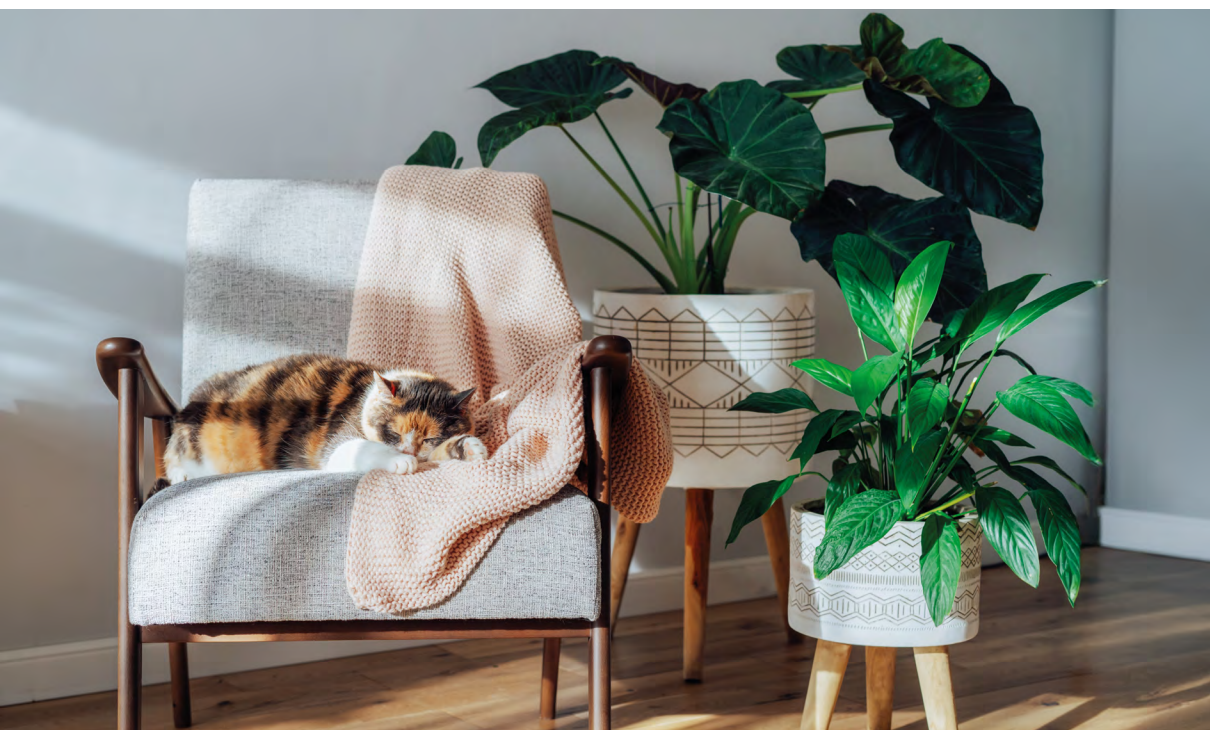
ISBN e-knihy 978-80-266-2151-5 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-266-2152-2 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-266-2150-8 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO	4
O KOČKÁCH (A LIDECH)	12
POTENCIÁL KOČEK V PÉČI O ČLOVĚKA	72
PÉČE O VLASTNÍ KOČIČÍ LÉKÁRNIČKU	114
ZÁVĚREM	148
ZDROJE	150

ÚVODNÍ SLOVO

Můj život by se dal rozdělit na „před kočkami“ a „po kočkách“. Než jsem si pořídil první kočičky, hodně jsem cestoval, hodně jsem se stěhoval z různých důvodů a často jsem kvůli Crohnově chorobě končil v nemocnici. Před čtyřicátkou jsem se začal pohybovat mezi lidmi, kteří se obklopovali kočkami. Přišlo mi, že není zase tak těžké se o kočky starat, oproti třeba rostlinám. Zdály se mi relativně samoudržbové – na záchod si dojdou samy, člověk je nemusí venčit, samy si dojdou k misce, samy se udržují v čistotě. Navíc jsou to roztomilá, chlupatá, mazlivá a vrnivá stvoření. A tak jsem si řekl, proč si nějakou nepořídit?

Tím začal můj život s kočkami. A ten byl v mnoha ohledech jiný – kočky mi pomohly se usadit, uzemnit, cestování mě už tolik nelákalo, i když jsem na něj samozřejmě úplně nezanevřel. Ale hlavně, dařilo se mi držet se dál od nemocnice. Částečně to asi bylo léčivou silou těch roztomilých chlupáčů a částečně i kvůli tomu, že jsem za ně cítil zodpovědnost. A jak jsem je časem poznával víc a víc, přicházel jsem na to, že jde o naprosto fascinující bytosti. Víte třeba, že:

- nemají klíční kosti, proto jsou jejich těla tak flexibilní?
- vydávají přes sto hlasových zvuků, psi pouze kolem deseti?
- na předních tlapkách mají pět prstů, na zadních čtyři?

- svůj ocas používají k udržování rovnováhy při skákání a chůzi po úzkých místech, ale i ke komunikaci?
- ve své stravě potřebují tuk, protože nejsou schopny vytvářet si vlastní?
- čelistmi nemohou pohybovat do strany, proto nezvládají žvýkání větších kusů potravy?
- zahnuté drápky jim umožňují dobře šplhat nahoru, ale špatně dolů, proto můžou uvíznout v horních větvích stromů a je třeba je zachraňovat?
- některé kočky ale dokážou vyskočit až na devítinásobek délky svého těla, což je více než tři metry?
- mají tři víčka?
- na čtverečním centimetru jejich těla najdete až 20 155 chlupů?
- kočičí mozek je z 90 % podobný lidskému, a když spí, zdají se jim sny?
- kočičí srdce tluče dvakrát rychleji než lidské, v průměru tedy 110–140 tepů za minutu?
- nejstarší známá kočka se dožila 38 let?
- sledování kočičích videí navozuje příjemné pocity a zároveň redukuje ty negativní?

Ke kočkám se však váží i různé mýty a obzvláště ty černé si nesou stále určité stigma vzešlé z historie. Pro mnoho lidí jsou také kočky až příliš nečitelné, svérázné, zlobivé, nevychované a nevychovatelné. Je sice pravda, že kočky mají svoji hlavu, není však pravda, že se nedají vychovávat nebo že k lidem nemají vztah. Spíše naopak – k lidem dokážou přilnout velmi silně, jen to neprojevují tak jako třeba psi.

Mým zájmem je uvádět informace o kočkách na pravou míru a poukazovat na to, jaké benefity má jejich soužití s člověkem. A nejedná se zdaleka jen o likvidaci hlodavců. Je již dostatečně vědecky prokázáno, že působí pozitivně jak na lidskou mysl, tak i na lidské tělo.

Tato kniha vychází z mého příspěvku z konference na Fakultě sociálních studií Ostravské univerzity Služba a péče ve 21. století s názvem Potenciál koček a felinoterapie v péči o člověka. Původní příspěvek jsem rozšířil, některé části přepracoval, pozměnil pořadí některých částí a přidal vlastní zkušenosti, které jsem za léta prožitá s kočkami sesbíral.

Chtěl bych taky poukázat na to, že soužití s kočkami není vždycky jen procházka růžovou zahradou. Když jsem na konferenci svůj příspěvek odprezentoval, jeden z kolegů měl slzy v očích. Nikdo z naší katedry do té doby netušil, že i u něj doma mají kočky své místo. Zrovna řešil

záležitosti spojené s nemocí svého kocourka, takže ho můj příspěvek docela sebral. Ano, přichází chvíle, které nejsou příjemné – když musíme řešit kočičí nemoci nebo třeba i jejich komplikované vztahy. Ale za sebe můžu říct, že i přes tyto nepěkné chvíle mi toho soužití s kočkami dalo mnohem víc, než mi vzalo.

V neposlední řadě chci upozornit, že nejsem odborník na chov koček, spíše jen poučený laik a milovník koček, a tato kniha není chovatelská příručka. V případě, že narazíte na nějaký problém s kočkami nebo mezi kočkami, je třeba vždy zvážit všechny konkrétní okolnosti, a to žádná obecná příručka ani člověk na dálku nedovede. Nejlepší je proto vyhledat kvalitní veterinární péči.

Každopádně doufám, že i vám tato kniha pozvedne náladu, a to třeba už jen při pohledu na ty roztomilé chlupáče.

V Ostravě 1. 8. 2025

Autorka fotografie: Jana Greplová

V HLAVNÍCH ROLÍCH

V částech, kde popisují své osobní zkušenosti, vystupují zejména následující kočičí přátelé.

FAUST

Letos, tedy v roce 2025, sedmiletý kocourek původem z vesnice. Je zřejmě kombinací kočky evropské a britské. Má krásnou šedou srst.

Z cizích lidí má sice hrůzu, ale jinak je to veliký mazlík, který mi rád chodí lehávat na hrud'. Přes občasné žárlivecké epizody miluje všechny kočičky, se kterými sdílí domov, a je to takový stmelovací prvek. Pokud se děje nějaká nespravedlnost, třeba když nějaká kočička skončí omylem zavřená ve spíži, tak mě na to hlasitě upozorňuje. Je trochu línější, takový gaučo-

vý povaleč, ale rád zkoumá okolí, tak spolu chodíme na vycházky na vodítku. Z hraček nejvíc miluje míčky s peříčky.

JESSIE

Mourovatá kočička, která je o rok mladší než Faust. Je sice ze všech kočiček v partě nejmenší a nejméně toho sní, má ale možná až nadbytek energie a mám pocit, že ani nespí, protože když jsem vzhůru já, je i ona. V jídle je vůbec strašně vybíravá, všechno nejméně desetkrát očichá a kolikrát se pak rozhodne, že to radši nechá být. Jí velmi pomalu a ani jí nevádí, když jí jiné kočky kradou z misky. Jinak je velice hravá, jako kotě ráda aportovala míčky, teď už je ale zpátky nenosí. Ráda lehává na opěradlech křesel v pozici „maglev“ a bojí se dát tlapku na některé povrchy, třeba i na škrabadla. Nejvíc se kamarádí s Faustem, ale dobré vztahy má i s ostatními kočičkami. Mezi její oblíbenou zábavu patří, když se schová za závěs nebo za zeď a potom vybafne na právě procházející kočičku.

LUCI

Černá Luci¹ je původem z útulku. Aktuálně má čtyři roky a svému jménu dělá opravdu čest. Je upovídaná, hravá, ale taky velmi majetnická a žárlivá. Miluje dobré jídlo. Když jsem si ji přinesl, byl jí tehdy necelý rok, nebyla zvyklá na granule a nepila vodu, všechno se ale časem naučila. Nejvíc má ráda šťávičku z kapsiček a lyofilizované kuřecí maso. Luci je taky opravdu velice inteligentní, takže se snažím stimulovat její mysl různými hlavolamy, které vždycky dříve nebo později dokáže vyřešit. S ostatními kočičkami v partě si celkem rozumí, nesnese se ale se svojí sestrou Žofi.

1 Inspiraci pro její pojmenování jsem vzal odtud: <https://www.edna.cz/disenchantment/postavy/luci/>

ŽOFI

Stejně stará sestřička Luci je hnědá, mourovatá a asi tak dvakrát větší, než je Luci. Do party se dostala jako poslední, zhruba rok po své sestře – byla vrácena z domácnosti. Ujal jsem se jí s představou, že si sestry padnou do tlapek, ta se ale ukázala jako velmi naivní. Luci si žárlivě střeží své teritorium a z nového přírůstku nadšená vůbec není. Z počátku to bylo dost divoké, ale podařilo se mi to trochu utlumit a sestry se už snesou i poměrně blízko u sebe, hlavně v kuchyni a v ložnici. Jsou ale obě stále ostražitě. Žofi měla zpočátku asi pocit, že umře hladu, takže pokud šlo o jídlo, neznala slitování. Kocourek se s ní chtěl kamarádit, ale když od ní schytl pár pohlavků, držel se spíše dál. Časem se Žofi uklidnila a s kocourem jsou kamarádi. Její nejoblíbenější hračka je stará tkanička z boty, kterou ráda honí.

O KOČKÁCH (A LIDECH)

Úvodní část se zaměřuje na seznámení s touto maličkou agilní a světlavou šelmičkou a s tím, jak došlo k jejímu soužití s člověkem. Vztah člověka ke kočce se v různých částech světa a historických obdobích měnil, než se ve většině zemí staly kočky oblíbenými domácími mazlíčky. Také je zmíněno několik mýtů, kterými jsou kočky opředeny. A v závěru najdete popis kočičích (super)schopností, které těmto šelmám pomáhají přežít v divoké přírodě, při lovu, a pomohly i k tomu, že se dostaly a mají své pevné místo v lidských srdcích. Jsou sice lidé, kteří je nemusí, ale jsou i tací, co si svůj život bez nich nedokážou představit.

KOČKA

Kočka domácí (*Felis catus*) je šelma z čeledi kočkovitých (*Felidae*), která byla domestikována z africké kočky divoké (*Felis silvestris lybica*). Čeleď *Felidae* se dělí na kočky z podčeledi *Pantherinae*, které řvou (lvi, tygři, levharti), a kočky z podčeledi *Felinae*, které místo toho vrní (pumy, rysové, kočky domácí).

Kočky domácí se vyznačují zatahovacími drápy, mohutným tělem, bystrými smysly, dlouhým ocasem a zuby přizpůsobenými k lovu kořisti.

Kočkovité šelmy, které se podobaly těm dnešním, se poprvé objevily na počátku pliocénu (před 5,3 až 3,6 miliony let) a téměř beze změn existují až do současnosti. Kočky jsou prostě dokonalé, jak jsou. Oproti tomu třeba psí tělo, schopnosti a temperament za více než 30 tisíc let od jejich domestikace prošly výraznou proměnou. A zatímco psi se podřizují člověku, kočky se tak snadno se svou nezávislou povahou podřídít nenechají. To je něco, co mnohé lidi odrazuje, ale mnohé jiné zase přitahuje.

„I ta nejmenší kočička je největším mistrovským dílem.“

LEONARDO DA VINCI

JAK DOŠLO K TOMU, ŽE SE KOČKY SPŘÁTELILY S LIDMI?

Odhaduje se, že k nejstaršímu spojení mezi kočkami a lidmi došlo v období počátků zemědělství na Blízkém východě (část dnešního Turecka, Iráku a Izraele), a to před nějakými 15 000 až 10 000 lety.

Zpočátku by se vztah mezi kočkou a člověkem dal nazvat „sňatkem z rozumu“ – lidé se usadili, pěstovali obilí a k jejich sýpkám se stahovali hlodavci, kteří zase nalákali kočky. A kočkám vyhovovalo množství potravy, ke které se tak v přítomnosti člověka poměrně snadno dostaly. Kromě myši šlo i o zbytky lidského jídla.

Na základě aktuálních výzkumů se ukazuje, že kočky dlouho žily vedle člověka a nakonec se v podstatě samy rozhodly, že se k člověku přidají. Sblížení s člověkem byla tedy iniciativa započatá spíše ze strany těchto chlupáčů. Rozhodně tomu nebylo tak, že by lidé kočky odchytávali, zavírali do klecí a snažili se je „domestikovat“. Pojem domestikace je uveden v uvozovkách, protože by se dalo spíše říci, že si kočky ochočily člověka, než že by to bylo naopak.

*„Slyšel jsem, že výcvik a kočky nejdou dohromady.
Není to pravda. Moje kočka si mě vycvičila za dva dny.“*

BILL DANA

Postupem času se kočky staly něčím víc než pouhým prostředkem k hubení škůdců. Například na jižním Kypru byl objeven hrob s ostatky člověka a kočky z doby před zhruba 9 500 lety. Vzhledem k tomu, že Kypr je ostrov a kočky na něm nejsou původní živočišný druh, je na základě toho zřejmé, že tam musely být dopraveny po moři

lodní dopravou. Pohřeb zase naznačuje, že již tehdy byly kočky považovány za společnice.

V současné době se kočky vyskytují v přírodě na všech kontinentech světa s výjimkou Antarktidy, protože se dokázaly dokonale přizpůsobit podmínkám, které vytváří příroda i člověk. DNA koček se pak po světě šířila také díky tomu, že si je lidé s sebou brali na své zámořské plavby. Nejen že se staraly o to, aby na lodích necestovali černí pasažéři ze skupiny hlodavců, ale rovněž dělaly námořníkům společnost.

Jak se kočky adaptovaly na nové prostředí, vznikaly desítky kočičích plemen, která dnes známe. Ovšem některá, jako například bezsrstý sphynx, byla vyšlechtěna záměrně a až mnohem později.

PRO ZAJÍMAVOST

Většina dnes chovaných sphynxů je potomkem dvou bezsrstých koček nalezených koncem 70. let minulého století v kanadském Torontu.

POSTAVENÍ KOČEK VE STAROVĚKU

Ve starověkém Egyptě se věřilo tomu, že kočky jsou kouzelná, božská stvoření, která mají schopnost chránit člověka před zlem. Také tam byla uctívána Bastet, bohyně lásky s kočičí hlavou. Bastet vládla krbu, domovu, ženám a ženským tajemstvím. Byla jedním z nejoblíbenějších egyptských božstev, protože lidem slibovala mír a prosperitu.

Každý rok se na její svátek vydávaly tisíce lidí do jejího posvátného města Bubastis. Bastet i její kočky byly ceněny tak vysoko, že v roce 525 př. n. l. se egyptské vojsko vzdalo Peršanům, kteří si u Pelusiumu namalovali Bastetinu podobiznu na štíty a před městské hradby

nahnali kočky i další zvířata. Kapitulace přišla egyptskému vojsku jako lepší varianta, než kdyby se kočkám ublížilo.

Kočky byly v podstatě součástí tehdejší egyptské rodiny a jejich postavení bylo tak výsadní, že měly nárok i na pohřební rituály vyhrazené lidem – v Beni-Hassanu byl nalezen kočičí hřbitov s 300 tisíci kočičími mumii. Když nějaká kočka zemřela, celá rodina si na znamení smutku oholila obočí.

Lidé věřili, že kočka má moc je chránit před zlem. Kočky byly tehdy v Egyptě chráněny zákonem – usvědčení ze zabití kočky často znamenalo pro člověka, který za to byl zodpovědný, rozsudek smrti. Nejposvátnější přitom byly černé kočky jakožto ochránkyně egyptských chrámů.

V podstatě by se dalo říct, že historie koček jakožto domácích mazlíčků, jak je známe dnes, započala ve starověkém Egyptě. A ačkoli bylo vyvážet kočky z této země zakázáno, přesto se

Kočka v domácím prostředí krmící se pod jídelním stolem, někdy po roce 1 500 př. n. l. ASHMOLEAN MUSEUM, UNIVERSITY OF OXFORD/BRIDGEMAN IMAGES

pravděpodobně díky fénickým námořníkům tito tvorové rozšířili do Řecka, Říma i severní Evropy.

I v Indii byly kočky spojovány s ženami, ženstvím – byly uctívány v podobě bohyně plodnosti Sasthi. Věřilo se nicméně taky tomu, že kočičí chlupy mohou člověka rituálně znečistit.

Lidé v Malajsii zase věřili tomu, že kočky jsou zodpovědné za přepravu duší do ráje.

Ve starověké Číně došlo k domestikaci kočky bengálské a stepní kolem roku 3 000 př. n. l. Kočka je v Číně chápána jako symbol štěstí, to se ale netýká koček černých, o kterých se šířila pověra, že nosí smůlu. Kočky se také hojně vyskytovaly v buddhistických kláštrech.

Na začátku středověku se z Číny kočky rozšířily i do Japonska, kde byly ceněny zejména proto, že v chrámech chránily staré rukopisy před potkany. V Japonsku se také věřilo, že kočka, která se dožije sta let, se potom změní v čarodějnici.

Z Řecka pak máme první doklady o kočkách žijících s lidmi v Evropě – od pátého století př. n. l. se kočky začaly zobrazovat na vázách. A i zde byly spojeny s místní bohyní. Šlo o Artemis, bohyni lovu a měsíce, ochránkyni lesů a divoké zvěře. Artemis byla ztotožňována s egyptskou Bastet a věřilo se, že se dokonce dokáže v kočku proměnit.

A s bohyní byly kočky spojovány i ve Skandinávii. Když někde Freyja, bohyně spojovaná s láskou, krásou, plodností, ženskou

Bohyně Freyja na svém voze taženém kočkami

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Kočky léčí.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.